

Subotica, 2013.

Vodič

za praktičnu primenu
Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu

„Vodič za praktičnu primenu Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu” Regionalnog Arhus centra Subotica je pripremljen u saradnji sa Službom za zaštitu životne sredine i održivog razvoja Gradske uprave Subotica, a podržan od strane Misije OEBS-a u Srbiji.

Sadržaj:

PREDGOVOR	2
UVOD	3
1. LOKACIJSKA DOZVOLA	5
2. PROCENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	5
3. GRAĐEVINSKA DOZVOLA	8
4. UPOTREBNA DOZVOLA	8
5. PRIMER IZ PRAKSE	9
LITERATURA	9
„KORACI U IZGRADNJI OBJEKATA SA ASPEKTA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE”	10

REGIONALNI ARHUS CENTAR SUBOTICA

Uz podršku Organizacije za bezbednost i saradnju, OEBS, Misija u Srbiji, a na inicijativu Udruženja TERRA'S, 4. marta 2011. godine, potpisivanjem Memoranduma o razumevanju između Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja, Grada Subotice i Otvorenog univerziteta, počeo je sa radom Regionalni Arhus centar Subotica.

Osnovne aktivnosti su usmerene na edukaciju različitih interesnih grupa za sprovođenje Arhuske konvencije u cilju efikasnije zaštite životne sredine, te omogućavanje permanentnog pružanja visokokvalitetnih informacija o životnoj sredini i njihovo distribuiranje u javnost na način prijemčiv korisnicima (medijska i javna kampanja, biblioteka, internet strana, ekološki informator HORIZONTI...).

Od osnivanja je organizovano više od pedeset skupova na najznačajnije ekološke teme na kojima je učestvovalo na stotine građana, predstavnika lokalnih samouprava, pokrajinskih i republičkih organa vlasti, civilnih organizacija, inspektora, novinara, studenata. Arhus centar je postao mesto okupljanja ekoloških organizacija, a posebna pažnja se posvećuje izdavaštvu. Građanima je na usluzi i biblioteka sa više od dvestotine naslova sa različitim ekološkom tematikom na srpskom i mađarskom jeziku.

Trg cara Jovana Nenada 15, Subotica
E-mail: aarhussu@openunsubotica.rs
Telefon: 024 554 600 lokal 127
www.aarhussu.rs

Izdavač: Regionalni Arhus centar Otvorenog univerziteta Subotica
Urednik izdanja i autor: Snježana Mitrović | Koautor: mr Gordana Gavrilović
Prevod: Agencija "BABEL 2009." | Tehnička priprema i dizajn: comma | Štampa: Fiducia 011 | Tiraž: 1000
Napomena: Stavovi izrečeni u publikaciji pripadaju isključivo autoru i njegovim saradnicima i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Misije OEBS-a u Srbiji.

*Svako ima pravo znati šta se događa sa životnom sredinom.
Bez pouzdanih informacija ne možemo odlučiti šta je ispravno, a šta nije.*

Pitanje je koliko je javnost informisana i svesna mogućnosti koje im pružaju postojeći zakonski akti o uključivanju u proces donošenja odluka? Praksa pokazuje njihovu nezainteresovanost da koriste postojeće zakonsko pravo i primetan je njihov slab odziv na javnim raspravama, posebno o studiji o proceni uticaja objekata na životnu sredinu. Naime, građani su neinformisani i nisu edukovani, te najčešće reaguju kašno, kada počinje izgradnja objekta.

Učešće javnosti u procesima odlučivanja dovodi do *kvalitetnijih javnih politika, održivijih razvojnih strategija i većeg osećanja vlasništva nad projektima od opšteg interesa*. Drugim rečima, učešće javnosti na lokalnom nivou podrazumeva *zajednički rad svih zainteresovanih strana* na projektovanju budućnosti sopstvene zajednice.

“Vodič za praktičnu primenu Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu” je izdat u cilju informisanja, ali i podsticanja da se uzme učešće na javnim raspravama, pre svega građana, novinara, predstavnika civilnog sektora, mesnih zajednica. U njemu će i investitori pronaći osnovne smernice na putu do realizacije svog projekta. Opšte uzimajući, Vodič na jednostavan način predstavlja proces praktične primene veoma važnog Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu, ali i načine za ostvarivanje principa učešća javnosti primenjivih u našoj sredini.

Ideja za *Vodič* je nastala kroz dijalog predstavnika Regionalnog Arhus centra Subotica i lokalnih samouprava u okviru projekta „*Arhus kampanja 2013.*“ koji je realizovala Mreža Arhus centara Srbije uz podršku Ambasade Savezne Republike Nemačke i Misije OEBS-a u Srbiji.

Pred vama je Vodič koji se bavi ulogom i mogućnostima koje su na raspolaganju zainteresovanim članovima zajednice i svima koji žele na konstruktivan način da učestvuju u donošenju najboljih rešenja u postupcima procena uticaja na životnu sredinu.

Autori su uložili profesionalni napor sa željom da korisnicima posluži kao izvor informacija i podataka za uključivanje u postupak procene uticaja na životnu sredinu projekata za koje su nadležne lokalne samouprave. Jer, aktivno i pravovremeno uključivanje i učestvovanje u svim fazama procesa, doprineće zajedničkom uspehu u sagledavanju i analizi celovite problematike, a samim tim i donošenju uslova i mera kojima će se osigurati zaštita zdravlja ljudi i životne sredine.

Subotica, 2013. godine

Snježana Mitrović

Regionalni Arhus centar Subotica

Opređenost Srbije da se priključi Evropskoj uniji donosi niz obaveza, a u procesu pridruživanja jedno od najkompleksnijih je 27. pregovaračko poglavlje koje se odnosi na životnu sredinu i njime koordinira Ministarstvo energetike, razvoja i zaštite životne sredine. To podrazumeva usvajanje, a što je još važnije, primenu zakona iz ove oblasti.

U „zelenom zakonodavstvu“ prekretnica se, na neki način, dogodila 2004. godine kada je Narodna skupština usvojila set od četiri zakona kojima se povećao obim rada lokalne samouprave, a stvoreni su i ekonomski preduslovi kojima se obezbeđuju finansijska sredstva za zaštitu i unapređenje životne sredine. Inteziviranje se nastavlja 2009. godine kada su samo na majskom zasedanju narodni poslanici usvojili 16 novih tzv. „ekoloških zakona“. Ponovo se proširuje nadležnost, ali i obaveze lokalne samouprave.

Tema ovog Vodiča je primena Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS“, br. 135/04, 36/09), koji sadrži odredbe u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Arhuske konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine („Službeni glasnik RS“, br. 38/2009) kojim se uređuje procedura obaveštavanja i informisanja javnosti o fazama postupka i mogućnostima učešća koje zainteresovanoj javnosti stoje na raspolaganju.

Arhuska konvencija je usvojena 1998. godine na 4. Ministarskoj konferenciji „Životna sredina za Evropu“ održanoj u Danskom gradu Arhusu, pod pokroviteljstvom Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Evropu (UNECE), kada je Konvenciju potpisalo 35 država. U skladu sa članom 20. Konvencija je stupila na snagu 30. oktobra 2001. godine.

Nevladine organizacije su od samog početka bile uključene u pregovore koji su prethodili usvajanju Arhuske konvencije. Na ovaj način, treći sektor je prihvaćen kao partner u procesu kreiranja i razvoja politike zaštite životne sredine, što je predstavljalo sasvim novi pristup u radu Ujedinjenih nacija u ovoj oblasti.

Osnovni korisnik Arhuske konvencije je „javnost“, odnosno građanin kao pojedinac ili udružen u različite forme udruživanja. Arhuska konvencija precizno definiše termin „zainteresovana javnost“ s tim što se nevladine organizacije koje se bave pitanjima životne sredine, a prema nacionalnom zakonodavstvu ispunjavaju uslove za to, automatski smatraju zainteresovanom javnošću. Samim tim, Arhuska konvencija postavlja nevladine organizacije u privilegovan položaj.

I bez ulaska u detaljnije razmatranje odredbi Konvencije, može se zaključiti da ona teži ukidanju državnog monopola sa oblasti životne sredine tako što građanima i nevladinim organizacijama omogućuje pristup informacijama i aktivno učešće u različitim procedurama od značaja za životnu sredinu i time ih dovodi u poziciju partnera u ovim procesima.

Pravo na informisanje i učešće javnosti

Zašto je ovo važno?

Prema Arhuskoj konvenciji, pravo učešća u odlučivanju ima zainteresovana javnost u koju spadaju fizička i pravna lica na koje neka odluka utiče ili bi mogla uticati i koje su zainteresovane za ishod te odluke. Takođe, pravo učešća u donošenju odluka imaju i nevladine organizacije koje rade na promociji zaštite životne sredine i deluju u skladu sa lokalnim zakonima.

Tela državne uprave ili lokalne samouprave nadležna su za donošenje odluka koja imaju ili mogu imati uticaj na životnu sredinu. U ovom kontekstu je, dakle, važno obavestiti javnost i dati dovoljno informacija koje su potrebne za njihovo učešće. Javnost mora biti obavestena o delatnosti o kojoj se donosi odluka, o značaju moguće odluke, o planiranom postupku delovanja (početak, mogućnost učešća u javnim raspravama, adrese za upućivanje primedbi i pitanja itd.).

Proces učešća građana organizuje se na način da postoji dovoljno vremena za informisanje javnosti i uz pripremu delotvornog učešća od strane zainteresovanih aktera. Važno je da se učešće organizuje u trenutku kada su sve mogućnosti otvorene i kad je moguće ostvariti uticaj koji nije ograničen proteklim procesom odlučivanja.

Važnost značenja izraza u postupku procene uticaja

Za primenu Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu odgovorni su nadležni organi na nivou Republike, Autonomne Pokrajine i jedinice lokalne samouprave sa obavezama i odgovornostima utvrđenim zakonom. Pored nadležnog organa, subjekti koji učestvuju u proceni uticaja na životnu sredinu su i nosilac projekta, kao podnosilac zahteva u postupku procene uticaja projekta na životnu sredinu, odnosno u postupku izdavanja odobrenja za izgradnju ili rekonstrukciju objekta ili ostalih intervencija u prirodnom okruženju. Ovim Zakonom određeno je značenje pojedinih izraza od kojih naročitu važnost za učešće u donošenju odluka imaju sledeći izrazi:

- **JAVNOST** - jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, njihova udruženja, organizacije ili grupe;
- **ZAINTERESOVANA JAVNOST** - javnost na koju projekat utiče ili je verovatno da će uticati, uključujući i nevladine organizacije koje se bave zaštitom životne sredine i evidentirane su kod nadležnog organa;
- **ZAINTERESOVANI ORGANI I ORGANIZACIJE** - organi i organizacije Republike, odnosno Autonomne Pokrajine i lokalne samouprave i preduzeća, koji su ovlašćeni za utvrđivanje uslova i izdavanje dozvola, odobrenja i saglasnosti za izgradnju objekata, planiranje i uređenje prostora, praćenje stanja životne sredine, obavljanje delatnosti i zaštitu i korišćenje prirodnih i radom stvorenih vrednosti.

Instrumenti učešća javnosti

Instrument učešća javnosti su javni uvid i javna rasprava, a kod Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu, propisuju se i postupak prezentacije.

JAVNI UVID je izlaganje dokumenta na osnovu kojih se donosi odluka o životnoj sredini (npr. nacrt ili sažetak studije o proceni uticaja na životnu sredinu), na određenom mestu za utvrđeni vremenski rok.

Tokom **JAVNE RASPRAVE**, nosilac projekta, odnosno, izrađivač studije procene uticaja na životnu sredinu, u formi javne prezentacije, upoznaje učesnike sa sadržajem i obrazlaže bitna rešenja, smernice i mere utvrđene predmetnom studijom. U toku javne rasprave sva prisutna pravna i fizička lica koja su podnela primedbu u pisanom obliku mogu ih obrazložiti pred nadležnim organom i nosiocem projekta. Na svaku iznetu primedbu nosilac projekta zauzima stav i javno ga iznosi pred nadležnim organom, podnosiocem primedbi i prisutnima na javnoj raspravi. Nadležni organ u roku od 15 dana od dana završetka javne rasprave, na osnovu mišljenja zainteresovanih organa i organizacija i zainteresovane javnosti, dostavlja nosiocu projekta pregled mišljenja sa predlozima za izmene i dopune studije o proceni uticaja.

Sve gorenavedeno dokazuje da su usvojeni zakonski akti dovoljni da se omogući učešće javnosti u donošenju odluka. Međutim, sa jedne strane prisutna je njihova nezainteresovanost, a koja, između ostalog, proizilazi iz nedovoljne informisanosti. Ovim Vodičem će se pokušati na jednostavan način upoznati javnost sa svim fazama u proceduri dobijanja dozvola za izgradnju ili rekonstrukciju objekata: od lokacijske do građevinske i upotrebne dozvole sa posebnim osvrtom na Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu. Aspekt zaštite životne sredine potrebno je razmatrati u svim fazama planske i tehničke dokumentacije kako bi planiranja i odlučivanja funkcionisala u cilju očuvanja i zaštite životne sredine, odnosno održivog razvoja.

Uređivanje korišćenja prostora, građevinskog zemljišta planiranog za izgradnju objekata regulisano je propisima i zasnovano na načelima održivog razvoja, kao i na horizontalnoj i vertikalnoj koordinaciji tokom planiranja.

Koordinacija u vertikalnom smislu podrazumeva uspostavljanje veza svih nivoa planskih dokumenata (Prostorni plan Republike Srbije, Regionalni prostorni plan AP Vojvodine, Prostorni plan jedinice lokalne samouprave, Prostorni plan područja posebne namene, Generalni urbanistički plan, Plan generalne regulacije, Plan detaljne regulacije).

Svi planski dokumenti se donose po proceduri utvrđenoj Zakonom o planiranju i izgradnji i Pravilnikom o sadržini i načinu izrade planske dokumentacije („Sl. glasnik RS“, br. 31/2010, 69/2010 i 16/2011). Pre izlaganja na javni uvid, stručnoj kontroli podleže koncept i nacrt plana. Zainteresovana pravna i fizička lica mogu podneti primedbe na planski dokument u toku trajanja javnog uvida isključivo u pisanom obliku.

Komisija za planove razmatra primedbe na planski dokument i donosi zaključak kojim se primedba „prihvata“, „ne prihvata“, „delimično prihvata“, kao i „primedba nije osnovana“. Prva u nizu aktivnosti u postupku izgradnje objekta je pribavljanje lokacijske dozvole za potrebe investitora. Investitor može, radi pribavljanja podataka o određenoj lokaciji, zatražiti „**Informaciju o lokaciji**“ koja sadrži podatke o mogućnostima i ograničenjima gradnje na katastarskoj parceli, na osnovu planskog dokumenta.

Lokacijska dozvola je dokument u formi rešenja koje u skladu sa nadležnostima u odnosu na vrste objekata izdaje lokalna samouprava na osnovu podnete dokumentacije. Lokacijska dozvola izdaje se za katastarsku parcelu koja ispunjava uslove za građevinsku parcelu, shodno planskom dokumentu, a sadrži urbanističke i tehničke uslove i podatke potrebne za izradu idejnog, odnosno glavnog projekta, a naročito:

- 1) podatke o investitoru;
- 2) broju i površini katastarske parcele, osim za linijske infrastrukturne objekte i antenske stubove;
- 3) naziv planskog dokumenta, odnosno urbanističkog projekta na osnovu kojeg se izdaje lokacijska dozvola i pravila gradnje za zonu ili celinu u kojoj se nalazi predmetna parcela;
- 4) uslove za priključenje na komunalnu, saobraćajnu i drugu infrastrukturu;
- 5) podatke o postojećim objektima na toj parceli koje je potrebno ukloniti;
- 6) druge uslove u skladu sa posebnim zakonom.

Rešenje o lokacijskoj dozvoli prestaje da važi ako investitor u roku od dve godine od dana pravnosnažnosti rešenja o lokacijskoj dozvoli ne podnese zahtev za izdavanje građevinske dozvole.

2. PROCENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

U pravnom sistemu Republike Srbije, procena uticaja projekata na životnu sredinu, vrši se za projekte koji se planiraju i realizuju u prostoru, a mogu dovesti do zagađivanja životne sredine ili predstavljaju rizik po zdravlje ljudi. Ova oblast uređena je Zakonom o proceni uticaja na životnu sredinu („Sl. glasnik RS”, br. 135/04, 36/09) i drugim propisima.

Procena uticaja na životnu sredinu je preventivna mera zaštite životne sredine zasnovana na izradi dokumenta **STUDIJE O PROCENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU**, kojom se analizira:

- kvalitet činilaca životne sredine;
- osetljivost činilaca životne sredine na određenom prostoru;
- međusobni uticaji, te na osnovu ocene utvrđuju i predlažu mere kojima se štetni uticaji mogu sprečiti, smanjiti ili otkloniti.

Projekti za koje se sprovodi postupak procene uticaja na životnu sredinu, a u nadležnosti su jedinice lokalne samouprave (JLS) uređeni su:

- Odredbama člana 133. Zakona o planiranju i izgradnji („Sl. glasnik RS”, broj 72/2009, 81/2009 ... 50/2013, 98/2013).
- Uredbom o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu („Sl. glasnik RS”, br. 114/08).

Procena uticaja projekta na životnu sredinu je sastavni deo tehničke dokumentacije bez koje se ne može pristupiti izvođenju projekta.

Postupak procene uticaja projekata na životnu sredinu sprovodi se u 3 faze.

I FAZA - Odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu

Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu, na obrascu Zahteva, sadrži: naziv, vrstu i lokaciju projekta koji se planira. Uz obrazac prilaže se i druga dokumentacija neophodna za proces i postupak odlučivanja prema propisanim kriterijumima.

U postupku odlučivanja objavljuje se obaveštenje nadležnog organa o podnetom zahtevu, zainteresovanoj javnosti koja u propisanom roku može da:

- izvrši uvid u podneti zahtev, odnosno podatke i dokumentaciju priloženu uz zahtev;
- sazna podatke o organu nadležnom za postupanje po zahtevu i prirodi odluke koju taj organ može doneti;
- dostavi sugestije, zapažanja i mišljenje o podnetom zahtevu, odnosno podacima, dokumentaciji.

Sem tih prava, zainteresovana javnost u ovoj fazi ima pravo da:

- njeno mišljenje uzme u obzir nadležni organ prilikom odlučivanja o podnetom zahtevu;
- da bude obavestena o odluci nadležnog organa donetoj po zahtevu za odlučivanje;
- izjavi žalbu protiv odluke nadležnog organa.

Na osnovu podnete dokumentacije nadležni organ donosi odluku uzimajući u obzir specifičnosti projekta i lokacije, kao i dostavljena mišljenja zainteresovanih organa, organizacija i javnosti.

II FAZA - Određivanje obima i sadržaja studije o proceni uticaja na životnu sredinu

Zahtev za određivanje obima i sadržaja studije, na obrascu Zahteva sadrži:

- opis lokacije, karakteristika projekta, činilaca životne sredine, opis mogućih štetnih uticaja na životnu sredinu i mera za sprečavanje i smanjenje tih uticaja. Uz zahtev prilaže se i dokumentacija idejnog rešenja projekta, uslovi drugih nadležnih organa i organizacija, te druge dokaze po zahtevu nadležnog organa.

Po objavljivanju obaveštenja o podnetom zahtevu za određivanje obima i sadržaja studije, zainteresovana javnost, takođe, ima pravo, da u roku od 20 dana od dana objavljivanja (prijema) obaveštenja izvrši uvid u podneti zahtev i izjavi mišljenje o podnetom zahtevu.

I u ovoj fazi postupka, zainteresovana javnost ima pravo da traži da nadležni organ dostavljeno mišljenje uzme u obzir prilikom odlučivanja, zatim da bude obavještena o odluci nadležnog organa i razlozima na kojima se odluka zasniva, te da izjavi žalbu protiv odluke nadležnog organa.

Na osnovu podnete dokumentacije nadležni organ odlučuje uzimajući u obzir specifičnosti projekta i lokacije, kao i dostavljena mišljenja zainteresovanih organa, organizacija i javnosti.

NAPOMENA

Odlukom kojom je utvrdio da je potrebna procena uticaja na životnu sredinu projekta, nadležni organ može da odredi i obim i sadržaj studije, odnosno da spoji I i II fazu, ukoliko je dostavljena kompletna dokumentacija propisana za obe faze. Odlukom kojom je utvrđeno da za projekat nije potrebno sprovesti postupak procene uticaja na životnu sredinu, nadležni organ, ipak, može propisati i utvrditi uslove životne sredine u skladu sa posebnim propisima.

III FAZA – Odlučivanje nadležnog organa o davanju saglasnosti na studiju

Zahtev za davanje saglasnosti na studiju podnosi se na obrascu uz koji se prilažu tri primerka Studije u štampanom obliku i jedan primerak elektronske varijante.

Po objavljivanju (prijemu) obaveštenja nadležnog organa o podnetom zahtevu za davanje saglasnosti na studiju, odnosno o vremenu i mestu javnog uvida, prezentacije i javne rasprave o studiji, zainteresovana javnost ima pravo, u roku koji odredi nadležni organ, koji ne može biti kraći od 20 dana, da izvrši uvid u studiju i pismeno izjavi mišljenje o njoj, ali i učestvuje u raspravi na javnoj prezentaciji, na kojoj nosilac projekta može po iznetoj primedbi zauzeti stav po podnetoj primedbi, sugestitiji i zapažanju.

Nadležni organ uzima u obzir mišljenje zainteresovane javnosti prilikom odlučivanja o davanju saglasnosti na studiju i obavestava ih o:

- odluci nadležnog organa donetoj po zahtevu za davanje saglasnosti na studiju;
- sadržini odluke;
- glavnim razlozima, odnosno odlučnim činjenicama na kojima se odluka zasniva;
- najvažnijim merama koje je nosilac projekta dužan da preduzima u cilju sprečavanja, smanjenja ili otklanjanja štetnih uticaja.

Zainteresovana javnost ima pravo da zatraži od nadležnog organa, u pisanoj formi, uvid u kompletnu dokumentaciju o sprovedenom postupku procene uticaja projekta na životnu sredinu.

Tehnička komisija koju obrazuje nadležni organ, ispituje studiju i razmatra izveštaje dostavljene od zainteresovanih organa, organizacija i javnosti, ocenjuje njihovu podobnost sa aspekta predviđenih mera zaštite životne sredine tokom izvođenja, rada projekta, kao i po prestanku rada istog.

Nosilac projekta je dužan da započne izvođenje projekta u roku od dve godine od dana prijema odluke o davanju saglasnosti na studiju o proceni uticaja projekta na životnu sredinu.

Evidencija o sprovedenim postupcima i odlukama u okviru procene uticaja na životnu sredinu vodi se putem Javne knjige. Zapis o postupku se uvode u Javnu knjigu, u skladu sa pravilnikom o sadržini, izgledu i načinu vođenja Javne knjige o sprovedenim postupcima i donetim odlukama o proceni uticaja na životnu sredinu. Javna knjiga može da se vodi i u elektronskoj verziji, što ih čini dostupnijima široj javnosti.

3. GRAĐEVINSKA DOZVOLA

Izvođenje radova ne može se započeti bez provedene procedure procene uticaja, odnosno donošenja rešenja o davanju saglasnosti na studiju procene uticaja na životnu sredinu. Investitor podnosi zahtev za izdavanje građevinske dozvole, a to je dokument kojim je regulisana izgradnja objekta kroz aktivnosti pripremnih radova, izgradnje i kontrole tehničke dokumentacije, pripremnih radova za građenje i nadzor u toku građenja.

Rešenje nadležnog ograna sadrži podatke o:

- investitoru;
- objektu čije se građenje dozvoljava;
- katastarskoj parceli na kojoj se gradi objekat;
- postojećem objektu koji se ruši ili rekonstruiše radi građenja, rokovima važenja građevinske dozvole i završetka građenja;
- dokumentaciji na osnovu koje se izdaje građevinska dozvola, čiji je sastavni deo i rešenje o davanju saglasnosti na studiju procene uticaja na životnu sredinu.

Nadležni organ dostavlja po jedan primerak rešenja o građevinskoj dozvoli inspekciji koja vrši nadzor nad izgradnjom objekata.

Investitor je dužan da organu koji je izdao građevinsku dozvolu i nadležnom građevinskom inspektoratu prijavi početak građenja objekta, osam dana pre početka izvođenja radova.

4. UPOTREBNA DOZVOLA

Podobnost objekta za upotrebu utvrđuje se tehničkim pregledom. Tehnički pregled objekta vrši se po završetku izgradnje objekta, odnosno svih radova predviđenih građevinskom dozvolom i glavnim projektom, odnosno po završetku izgradnje dela objekta za koji se može izdati upotrebna dozvola u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji, u roku od 30 dana od dana prijema zahteva za izvršenje tehničkog pregleda objekta.

Tehnički pregled može se vršiti i uporedo sa izvođenjem radova na zahtev investitora, ako se po završetku izgradnje objekta ne bi mogla izvršiti kontrola izvedenih radova.

Tehnički pregled obuhvata kontrolu usklađenosti izvedenih radova sa građevinskom dozvolom i tehničkom dokumentacijom na osnovu koje se objekat gradi, kao i sa tehničkim propisima i standardima koji se odnose na pojedine vrste radova, odnosno materijala, opreme i instalacije.

U vršenju tehničkog pregleda, za objekte za koje je rađena studija procene uticaja na životnu sredinu, mora da učestvuju lice nadležnog organa koje je stručno iz oblasti koja je predmet studije.

Organ nadležan za izdavanje upotrebne dozvole izdaje rešenjem upotrebnu dozvolu u roku od sedam dana od prijema nalaza komisije za tehnički pregled kojim je utvrđeno da je objekat podoban za upotrebu.

5. PRIMER IZ PRAKSE

Služba za zaštitu životne sredine i održivi razvoj Gradske uprave Subotica

Zakonom o proceni uticaja na životnu sredinu utvrđena je obaveza nadležnog organa da u određenom, propisanom roku, obavesti javnost o podnetom zahtevu za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu, za određivanje obima i sadržaja studije i za davanje saglasnosti na studiju o proceni uticaja na životnu sredinu. Takođe, je zakonom utvrđena obaveza nadležnog organa da svojim odlukama, u svim fazama postupka obavesti javnost putem najmanje jednog lokalnog lista na svakom od službenih jezika koji su u upotrebi na području koje će biti zahvaćeno uticajem planiranog projekta, odnosno aktivnosti.

Služba za zaštitu životne sredine i održivi razvoj Gradske uprave Subotica obaveštava javnost na srpskom jeziku ćirilničnim pismom u "Subotičkim novinama" i "Svaštari", na hrvatskom jeziku latiničnim pismom u "Hrvatskoj riječi" i u dnevnom listu "Mađar so" na mađarskom jeziku. Mimo postupka obaveštavanja javnosti, zakonom je uređena i procedura stavljanja određene dokumentacije na uvid. Zakon o proceni uticaja, tako obavezuje nadležne organe da javnosti stavi na uvid kompletnu dokumentaciju o sprovedenom postupku procene uticaja, u roku od 20 dana podnošenja pismenog zahteva.

Što se tiče Subotice, kompletna dokumentacija je dostupna u kancelariji Službe, a javnost se obaveštava i preko internet strane Grada Subotice u posebnoj odeljku – životna sredina (<http://www.subotica.rs/sr/4903/oglasna-tabla>). Postavljaju se sva obaveštenja propisana zakonom od informacija o podnetom zahtevu za odlučivanje i o donetom rešenju o potrebi procene uticaja do date saglasnosti ili odbijanju studije procene uticaja na životnu sredinu. Iako Pravilnikom nije predviđeno nakon javne rasprave prosleđuju se zapisnici sa sednice Tehničke komisije za ocenu Studije o proceni uticaja na životnu sredinu i to onima koji su podneli primedbe i predloge u pisanoj formi.

Međutim, predstavnici udruženja građana smatraju da bi celokupna dokumentacija od studije do zapisnika sa sednice trebalo da budu dostupni na internet strani grada u elektronskoj formi.

Inače, karika u lancu - studija o proceni uticaja, je najvidljivija, pa tako i najviše izložena kritikama koje često nisu iz oblasti životne sredine. A prva karika jesu usvojena planska dokumenata koja su presudna u davanju saglasnosti i dozvola. Javnost mora biti uključena i mnogo više angažovana odmah na početku kada se donose različiti planski dokumenti.

Literatura:

- Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu („Sl. glasnik RS”, br.135/04, 36/09).
- Zakon o potvrđivanju Konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine („Sl. glasnik RS – Međunarodni ugovori”, br. 38/09).
- Vodič kroz propise o učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima zaštite životne sredine, Regionalni centar za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu Kancelarija u Srbiji, Beograd 2006.
- Vodič za implementaciju zakonske regulative i učešće javnosti u donošenju odluka u oblasti zaštite životne sredine na lokalnom nivou, Udruženje TERRA'S, Subotica 2010.

**“KORACI U IZGRADNJI OBJEKATA SA ASPEKTA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE”
 „AZ OBJEKTUMOK KIÉPÍTÉSÉNEK LÉPÉSEI A KÖRNYEZETVÉDELLEM SZEMPONTJÁBÓL SZEMLÉLVE”**

